

Előfizetési árak:

Félsz évre . . .	6 frt — kr.
Élővire	3 > — >
Negyedévre	1 > 50 >
Egy óra	— > 50 >
Egyes szám ára	8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

(Nádasy-féle ház)

hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

Ifjusági játszóterek.

Hogyan is mondja csak a klasszikus közmondás: „Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.”

És melyek vajon ama tényezők, melyek elengedhetetlen feltételei, forrásai a „corpus sanum”-nak, az egészséges, erőteljes testnek, melyben a nagy alkotásokra hivatott, minden szép és nemes iránt fogékony, egészséges lélek kifejlődhetik? Bizonyára a rendes, mértékletes életmód, a tiszta, jó levegő és mindennek fölött sok, nagyon sok testmozgás.

Ez utóbbira legnagyobb szüksége legfőképpen az ifjúságnak volna, annak az ifjúságnak, mely a fejlődés stádiumában lévén, a dolog természete szerint több táplálékot vesz magához. E táplálék rendszeres megemésztését elősegíteni volna hivatott a testmozgás, mert a rendes, háborítatlan emésztés főfeltétele az egészségnek, az egészséges test pedig az egészséges léleknek.

És sajnos, mit kell tapasztalnunk a mindennapi életben? Azt, hogy az ifjúság testi nevelésére, testének edzésére vajmi csekély gondot fordítanak manap. Pedig épen a jelenkorban volna erre a legnagyobb szükség, midőn iskolai ifjúságunk a nap legnagyobb részét a szabályos vérkeringést és rendszeres emésztést megnehezítő ülőhelyzetben, zárt termekben összezsúfolva tölti a szellem folytonos elfoglaltsága és fárasztó feszültsége mellett. Aztán, ha az agyoncsigázott tanuló az előadás végeztével kiszabadul az iskola terméből, siet haza, hogy otthon zárt szobában ismét

elővegye könyveit és jegyzeteit, s fáradt, de azért mesterséges feszültségben tartott elméjével beléjük temetkezzék.

Ha ily nagyfokú elfoglaltsága mellett mégis marad naponként egy-két órányi szabad ideje, akkor a fin de siècle vézna, halavány gyermeke méltóságán alúlnak és tanulói voltahoz méltatlannak találja, hogy e csekély időt a tulajdonképpen nagyon fontos hivatásu, úgynevezett „gyermekjáték” közt töltsse el. Inkább tiltott gyümölcsre vágyódik s elvtársaival a kártyajáték szenvedélyt növelő, s így testet-lelket ölö korai sportját űzi, vagy pedig korai érettsége büszke tudatában rémregényeket olvas titokban, melyek kártékony hatását nagyonis fölösleges volna e helyen bővebben bizonyítani.

Ily körülmények közt nem csoda aztán, ha a miniszteri tanterv által megszabott hetenkinti két tornaóra az ifjúság testedzésére kevésnek bizonyult. A tanulóifjúságnak szellemi munkával való, folytonosan növekvő túlterhelése szükségessé teszi, hogy ennek ellensúlyozására a testi nevelés terén is tegyünk valamit, Erre pedig legalkalmasabb a testedző játékok.

Nagyon jól tudta ezt az ókor legműveltebb, klasszikus népe: a hellének. Fölállították a játékokban való ügyességet az erdemek „non plus ultra”-jaként s az olümposzi tornák győzteseit költők himnuszai és emlékszobrok dicsőítették. E fölfogásnak lón aztán eredménye az az izmos, remek szépségű görög test, melynek típusát, mását a ránk maradt szobrokban bámuljuk, s az a mindenható, teremtő erejű görög szellem, mely nagyot, soha el nem mulót

alkotott irodalomban, tudományban és művészetben egyaránt.

Nálunk is volt idő — nem is nagyon régen, tán tizenöt, husz évvel ezelőtt — mikor a felsőbb tanulóifjúság — nem is említve az alsóbb osztálybelieket — nem átalotta kezébe venni a lapdát és lapdautót. Nagyon jól emlékszünk még az „ugró-métás” játéokra, a mulatságos „bakugrás”-ra, az egyszerű „cziczázás”-ra és „apacsos”-ra s a testedző szabad játékok egész seregére. Volt is látszatja a mozgásnak: piros arczu, egészséges ifjúság került ki az iskola padjaiból.

Csáky gróf közoktatásügyi miniszter nagyon a fején találta a szöveget, midőn nemrég kibocsájtott rendeletében játékok létesítésére szólítja föl a törvényhatóságokat, nevezetesen a városokat. A játék hanyatlásának oka kétségkívül az ily terek hiánya. E hiányon akar segíteni rendeletével a miniszter, ki abbéli reményének ad kifejezést, hogy „a töke, melyet a város a játszóhelyekbe fektett, gazdagon meg fogja hozni kamatait az ifjúságnak erősebbé, egészségesebbé és erkölcsösebbé tételében. A játékkedv, melyet beoltunk az ifjúságba, áldásos hatást fog gyakorolni az egész nemzetre, hozzá fogja szoktatni a serdülő nemzedéket ahhoz, hogy a testi mozgást eletszükségletnek tekintse és üzését nélkülözhetetlennek érezze.”

Pécsett a tanács a Tettye fonsikját jelölte ki játszóterül az ifjúságnak, mint ahogy ez a hely képezte játszóterét ama már térfikorban levő hajdani ifjúságnak is. De mióta hivatalosan is erre rendelte a hatóság e helyet, nem élénkül meg a gye-

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Novella.

Az este sötét volt és csillagtalán.

Elég kár; egy kis holdvilág mindjárt romantikusabb színezetet adhatna a novellámnak; a gázlámpák, oh azok egy cseppet sem romantikusok.

Az előtt az elbeszélések elején az északi szél süvöltött végig az utcákon, az söpörte a havat; ma ugyanezt a munkát a házmesterek végzik, talán jobban, de mindenesetre költőietlenebbül.

Az én történetem egy ilyen költőietlen házmesternél játszik, három emeletes bérház kicsiny udvari zugában. Hová tűntek azok a szép idők, mikor a mesét bretagnei kastélyokból, sicilliai remetebanlangokból lehetett keltezni!

Akkor a hős, — úgy mondják — büszkén száguldozott csatáról-csatára paripáján; ma vékony napidijért másol az adóhivatalban.

Milyen könnyű lehetett azokat megénekelni; milyen kinos novellát írni ezekről!

Az én hősnőm a házmester leánya, a ki reggel az anyjának segít a folyosókat végigsöpörni, délután a divatárusnőnél tüzdeli a kalapokat: régen bizonyosan grófkisasszony lett volna a bretagnei kastélyokban vagy szerelmes pásztorleányka a sicilliai remetebanlangok körül.

A lovag imádottja kedvencz színeit hordta sisakján, azt vitte egyik diadalról a másikra: ma az én novellámban az ideáljától kapott muskátlit hordja, nem is annyira a sisakján, mint inkább a tárczájában.

Nálam a találkozás azon a sötét csillagtalán estén csak úgy történhetik meg, hogy a házmester leánya a kapu alatt suttog gavallérjával s pirulva hallgatja végig annak émelegős verseit, a mikben erősen fogadkozik, hogy szereti, vagy áradozó szavait, a mikben erősen fogadkozik, hogy minél előbb megkéri a kezét. Mennyivel szebb volt ennél, mikor a lovagkor szép hölgye ablak mögül hallgatta a holdvilágnál szerelmese szerenádját!

De — azt hiszem, ez minden tisztességes

novellánál úgy van, — a hősnő nem adja meg magát minden feltétel nélkül.

Régen azt követelte, hogy lovagja menjen véres háboruba, onnan hozzon vissza dicsőséget, nevet, gazdagságot, ma e feltétel kissé prózaibb:

— Hozzad megyek, ha a napidijadat föl emelik ötven krajczárral.

És a hős — lett légyen az vitéz lovag vagy kopott diurnista — küzd tovább, küzd lankadatlanul, hogy elnyerje a kítűzött jutalmat, szive hölgyének kezét.

A talizmánt, a mi hajdan kis arckép volt, ma muskátli, mindig a keblén viseli; döntő pillanatokban (régen a harc hevében, ma a hivatalos órák alatt) hozzá fohászkozik.

A sors végre is nem könyörtelen, az ifju szerelmes eléri célját: a győzelmet a háboruban vagy az előléptetést a hivatalos lapban.

De ekkor jó a bonyodalom, a kérelmelhetetlen apa, ki a turbékoló gerlepart el akarja választani.

Az én novellámban legalább mindig ez szokta a bonyodalmat csinálni.

Én Istenem, hogyan elsilányul ez a pom-

nem puffog a lapda, nem zszibong a czi czázók serege. Alig látni elveteve egy-egy napon játszó ifjakat, gyerekeket, külvárosi fiukat, lányokat igen, akik amúgy is csattannak az életpirtól; hanem városi, sápadt arcokat ritkán, fölött ifjakat soha. Ezek fonnyadt tagokkal, melyeket már a Tetytyére jövetel is kifáraszt, behúzódnak az árnyék alá s ott ismét leülnek, amit különben egész nap cselekesznek.

Nincsen játékos ifjuságunk. Ennek egyrészt a tanulóval való túlterhelés az oka, amely mellett az ifjunak gondolnia sem szabad a játékra, de ideje sincs rá, s ha a vágy mégis kiviszi a lapda-térre, lelke folyton tépelődik, szűkül, hogy most kötelességet mulaszt. Másrészt az iskolai nevelés is elvonja az ifjuságot a játéktól. Ma az ifjaktól kora öregeket nevelnek, akikből kezd kivészni a kedély; blazirt, okoskodó, nagyképu tudósokat faragnak belőlük, akik méltóságukon alól valónak, tartják, hogy ütőtát vegyenek a kezükbe s kiálljanak a méta elé és fussanak, mint a kengyelfutó. A tanárok nem hogy buzditják őket az ilyen egészséges játékok gyakorlására, hanem még ha valamelyikben van erre hajlandóság, mintegy szemrehányólag s lenézve mondják a szemébe: „Te nagy gyerek!” Az ilyesmivel a többiekben is megerősítik a nagyképu komolykodást, a blazirtságot.

Pedig nagyon elhibázott és czéltévesztett dolog volna a szép eszmét így elhanyagolni, mert a nemzet legdrágább kincsének, az ifuságnak és jövő nemzedékének testi és szellemi énsége függ a kérdés gyors és helyes megoldásától.

Kossuth visszahonosítása. Az ugodí kerületben mozgalom indult meg Kossuth visszahonosítása érdekében. Gelsei Bíró Vincze 1848—49 iki honvéd-huszárszázados és páltelki földbirtokos, 82 páltelki lakos által aláírt kérvényt intézett a képviselőházhoz, melyben szép szavakkal elősorolván Kossuth nagy érdemeit, a következőket kéri:

„Mi alulírottak nem bírjuk elviselni a gondolatot, hogy a jövő történelme reánk nyomja a hálátlanság bélyegét és épp azért kérjük a tekintetes képviselőházat, miszerint a honossági törvényt revízió alá venni s a halhatatlan hazafi Kossuth Lajost kihonosító törvényszaksaszt

kihagyni, illetve őt visszahonosítani és elősorolatlan érdemeit törvénybe iktatni kegyeskedjék.”

A kérvényt Zichy Herman gróf, orsz. képviselő nyújtja be a háznak.

A delegátusok ebédjei. A B. H. a következő, keserű humorral megírt közleményben írja le, miként mulatnak Bécsben a magyar delegátusok.

A magyar delegátusok jól érezhetik magukat Bécsben, a mit abból is lehet látni, hogy a mostani delegáció még elődeinél is szelidebb és engedékenyebb. Ugron Gábor udvarol Bauer hadügyminiszternek s Bauer viszont kurizál Ugronnak, közöttük pedig Fejérváry ámul-bámul ezen. Tisza Lajos dús ebédeket ad, a hol az egyik delegátus jelentése szerint, kormánypárti és ellenzéki delegátusok „magyaros közvetlenséggel” üritgették a poharakat a házigazda egészségére. Egyik delegátus-ebéd, melyet valamely miniszter ad, a másikat éri. Múlt vasárnap Tisza Lajosnál volt ebéd, már a második; hétfőn este a Hotel Imperialban volt 20 teritékes ebéd; csütörtökön adja Tisza Lajos harmadik ebédjét a hadügyi albizottság tagjainak; jövő hétfőn és szerdán Kálnoky látja asztalánál a magyar urakat, csütörtökön és szombaton lesznek az udvari ebédek. A delegátusok tehát nem panaszkodhatnak. A pohár cseng, a pezsgős palack durrog, az éljen és a prosit összeülkezik „magyaros és osztrákos közvetlenséggel.” De hogy mit főznek, mit tálnak és esznek ezeken az ebédeken, azt menü nélkül is tudjuk. Azokon bizony évrő-évre megeszik a néptanítók becsületes fizetését, a magyar tiszti akadémiát, a honvédség tüzérségét, az állami iskolákat a nemzetiségi vidékeken és valamennyi jogos követelésünket.

Hírek.

— **(A beteg főkapitány.)** Lechner Gyula városi főkapitány gyomor baja miatt rendszeren Karlsbad-ot szokta meglátogatni. Az ideje is három héttel ezelőtt kelt útra, hogy Karlsbadba menjen. Utközben, Linzben, rosszabbul lett s kiszállva, kórházba vitette magát. A baj eleintén nem látszott veszedelmesnek s az a hír jött Linzből, hogy egy szerencsés operáció után jobban lett; ezért nem is emlékeztünk meg az esetről. A betegség azonban, melyet muló bajnak tartottunk, rosszabbra fordult, a főkapitány egy hete súlyos betegen fekszik a linzi kórházban, honnét napról-napra aggasztóbb híreket küld a kórházi orvos táviró útján a polgármesteri hivatalhoz. A beteg többnyire eszméletlen állapotban van, érverése rendkívül magas foku s ereje rohamosan hanyatlik. A főkapitány baja, mely most ágyba döntötte, bélsavarodás volt.

— **(Visszahódított kerület.)** Miskolcz városának egyik kerülete, melynek Vadnay Károly kormánypárti volt a képviselője,

ennek lemondása folytán új képviselőt választott, s a Miskolczon nagyon befolyásos Radvány István ellenében 36 szótöbbséggel Hermann Ottónak a kitünő természettudósna s a függetlenségi párt egyik leglelkesebb emberének a kezébe adta a győzelmi zászlót. Ezzel a kerülettel a függetlenségi párt egyik régi pozícióját hódította vissza.

— **(Öngyilkos honvédszázados.)** Több évvel ezelőtt a pécsi társaságnak kedvelt embere volt Herczeg Miklós akkor még honvédfőhadnagy, aki szép szálas termetével, megnyerő arczkifejezésével, barátságos modorával mindenütt szívesen látott vendég volt. A fiatal katona ismét Székestehérvárra került századosi ranggal; de idegbajba esett, mely miatt korán nyugdíjazták. A 44 éves férfit kétségbeejtette ez a korai nyugalomba helyezés, s agyonlőtte magát. Fiatal felesége gyászolja.

— **(A Mecsek Egyesület)** hivatalos óráit ezután minden pénteken este 5—7-ig tartják meg a Nádor szálloda 11. sz. szobájában, s ekkor nyújtanak fölvilágosítást a szép idők beálltával megkezdendő kirándulások vezetői is a kirándulásokban résztvenni óhajtóknak. A kirándulások szabályzata ez évi jelentésben foglaltatik s azért ha e jelentést valamely tag meg nem kapta, úgy ez ügyben forduljon a titkárhoz (Kiss J. tanár) vagy a pénztároshoz (Stern K. ügyvéd) kik a füzetet készségegel bocsátják rendelkezésére. Tagul való belépés, a lakas pontos megjelölésével, a titkárhoz czimzendő levelezőlap útján történhetik. Az évi jelentést, mely az útjelöléseket, tagok névsorát, kedvezményeket stb. tartalmazza, az új tagok is megkapják.

— **(Kerékpárosok kirándulásai.)** A Pécsi Kerékpárosok Egyesülete június és július hóban a következő kirándulásokat fogja tartani: 18 án Dombóvárra ind. reggel 5 órakor és Magyar-Székre indulás d. u. 2 órakor a Bedő kávéházból. 25 én A „P. K. E.” versenyei. 29 én Kaposvárra indulás reggel 5 órakor és Sásdra indulás d. u. 2 órakor a Bedő kávéházból. Július 2 án D.-Földvárra indulás reggel 4 órakor (D.-Földváron találkozás a budapesti Kerékpár egyesület, a H. M. B. C. és M. T. K. tagjaival) és Pécsvárad vagy Bonyhádra d. u. 2 órakor a Bedő kávéházból 9 én Eszékre és vissza ind. reggel 5 órakor és Siklósra és vissza indulás d. u. 2 órakor a Bedő kávéházból.

— **(Vizáradás.)** A hosszas esőzés, mely alatt állandóan úgy szakadt a magasságbeli áldás, hogy a néphumor által kitalált szólásmondás teljesen bevált: mintha az Uristen hajdukkal öntette volna csöbör szám az esőt a nyakunkba — megdagasztotta a kis patakokat, s most helyenként valóságos áradás van kisebb nagyobb mértékben. A rétek, amelyek mellett valamiféle csatorna vezet el, el vannak borítva iszapos, mocskos vízzel, néhol oly magasan, hogy a fü nem látszik, s a fáknak csak a háromnegyedrészé áll ki a vízből. A nagyon várt eső hát — melynek Medárd nap után következő éjjel vége szakadt — sokkal kiadóbb volt, mint kívántuk.

pás ötlet, ez az új és érdekfeszítő bonyodalom, mikor az embernek házmesterekről kell írnia!

Az én elbeszélésemet csak úgy lehet nyélbe ütni, ha egy jómódu asztalos kiüti a nyeregéből az apa szívében az ábrándos napidíjast, s a leányt az előbbihez kényszerítik.

Milyen szépen ki lehetne ezt a bonyodalmat színezní, ha az apa véletlenül egy büszke várúr, a ki megveti a deli vitéz lovagot, apródját s egy rettegett, gögös grófnak (a lényegén semmit se változtat, ha a gróf helyébe herceget teszünk) igéri oda leányát.

Az ifjunak és a leánynak egyaránt vérzik a szíve, elvesztik életkedvüket, búskomorokká lesznek.

A leány hajdan könyekkel áztatta párnáját a hosszu, álmatlan éjeken át: ma legföljebb rosszul söpri ki a kapu alját kétségbeesésében.

A lovag elkeseredve vágtatott véres ütkezetekbe: a napidíjas ortografiai hibákkal kinozza meg a főnökét.

És ha mindez nem hatja meg a kegyetlen apát (az én novelláimban rendszerint nem szokta meghatni), akkor áll be a katasztrófa, a novella

pointja, hajdan a legszebb poézis, ma a legsúfosabb, legkiálthatatlanabb próza.

Mert lehet-e szebb, költőibb befejezést képzelni, mint hogy a hősnő, mikor látja, hogy esdeklései hiábavalók, inkább apáczaftályolt ölt magára, hogysem a gyűlölt férfinak neje legyen. A lovag pedig megveti a világ hiúságait és szerzetesnek megy.

Ma, ha csak egy kicsit is reálisak akarunk lenni, nem használhatunk ilyen lendületes befejezést.

Pirulva vallom be, hogy a mai házmesterlányok egy perczig sem készülnek apáczának, hanem a legszenvedélyesebb esetekben is csak marólugot isznak; mikor ebből fölépültek, csüdes rezignációval nyujtják kezüket a jómódu asztalosnak.

És a napidíjasok?

Oh, azokból is kivészett már minden érzék a romantika iránt. A helyett, hogy szerzetbe lépnének, egy kis ideig borba fojtják a bánatukat, aztán — szinte szégyenlem elmondani — másik leány után néznek.

Hogyan csináljak én ilyen befejezésből

csattanó pointet? Hogy lehet egyáltalában ilyen emberekről valamire való novellát írni.

Kihamvadt már belőlük a hajdankor poétikus tüze, regényes zománca rég elveszett már.

Vitézi tornán díjat nem nyertünk: örülnünk ha az önkéntesség alól kihuzhatjuk magunkat. Az obligát holdfénynél nem gitározunk éjjeleken át kedvesünk ablaka alatt: legföljebb gázvilágítás mellett huzatjuk a cigánynyal. Karddal kezünkben nem igen keressük föl el-lenségeinket: ha verekedni akarunk, elvégezzük azt a nyilttérben.

Ilyen korról, ilyen emberekről nem tudok novellát írni.

Megpróbáltam a házmester lányáról, nem sikerült.

De nem én vagyok a hibás. Átharitom a felelősséget a holdra, miért nem világított; a bretagnei kastélyokra, mért döltek romba; a hősmre, mért lett diurnista; a hősnömre, mért nem ment apáczának.

Ha mindezek kedvemben járnak, talán az én novellám is jobb lett volna.

Buday László.

— **(Ney Dávid, Semsey Mariska és Liedl Ferencz)** hangversenye iránt, mely ma szombaton lesz a „Hattyu“ nagytermében, élénk érdeklődést tanúsít közönségünk. Természetes dolog is ez, mert a művészek mindenütt, ahol körútjukban föllépnek, óriási sikert aratnak. Mohácsról és Kanizsáról is érkezett ajánlat ott rendezendő hangversenyek iránt; de a művészek ezen megtisztelő ajánlatokat nem fogadták el, miután előre meghatározott úti programjuktól el nem térhetnek. Jegyek kaphatók a Valentinféle könyv- és zeneműkereskedésben.

— **(Szerencsétlenség az Engeltepen.)** Csütörtökön az Engel Adolf faterapén az egyik munkással szerencsétlenség történt. A munkás — Molnár Jánosnak hívják — egy másik társával a gőzfűrészt mellett tölgyfa-pallók hordásával foglalkozott, miközben egy pallógerendának nekidült s az leomlott a lábára, mely bokán fölül eltört. Társa azt állítja, hogy Molnár maga okozta szerencsétlenségét, mert látta előre a gerenda esését s még kellő ideje lett volna, hogy félreugorhassék. A lábátöröttet a kórházba szállították.

— **(A székesegyházi énekiskolában)** — Szepessy utca 14. sz. — folyó hó 30-án, délelőtt 10 órakor tartják meg az új növendékek fölvételi vizsgálatát. Az intézetbe csak 8—11 éves, jó hangú és egészséges fiúk vétetnek föl. A jelentkezőket az intézet igazgatója már most jegyzi elő, ki egyúttal szívesen szolgál a fölvételt illetőleg kellő fölvilágosítással.

— **(A megrendszabályozott temetkezési vállalatok.)** A temetkezési vállalatokat a hatóság arra szorította, hogy összes fölszerelésüket ne bent a városban tartsák, mint eddig tették, hanem a temetők halottas házában, szóval a városon kívül eső helyen. A vállalatok ez ellen a közigazgatási bizottsághoz fölbezttek; de itt is ugyanezt mondták ki rájuk. E két végzés ellen a minisztériumhoz akarták fölvenni ügyüket, hanem két egybehangzó végzés ellen fölbeztésnek nem lévén helye, visszautasították őket, s így a temetkezési fölszereléseket mégis csak ki kell vinni a temetőbe.

— **(Szinházi műsor.)** Ma szombaton: „Angot asszony leánya“ operett 3 fölv. Lecocque-tól. A főszerepeket Kocsis Etel, Kállai Lujza, Sz. Nagy Imre, Dezséri, Polgár, Follinus, Szathmári Zsuzsa, Földvári játszá. Vasárnap két előadás. Délután 3 órakor leszállított helyárrakkal: „Csizmadia mint kísértet“ népszimű 3 fölv. Szigetitől. A főszerepekben Kalmár Piroska, Polgár, Dálnoki, Kőmivesné, László, Balla, Rónai. Este 8 órakor rendes helyárrakkal: „A notre dame-i toronyőr“ dráma 5 fölv. Hugo Viktortól. A főszerepeket R. Balog Etel, Peterdi, Pethes, Tóth Antal, Dezséri, Szendrői Ella játszá. Hétfőn: „Vadorzók“ vigjáték 4 fölv. Somogyi Károly fölléptével. Kedden: „Mikádó“ operett 2 fölv. Sullivantól. Előkészületen a következő darabok vannak: „Keleti utazás“ új vigjáték; „Párisi“, „Serge Panine“, „Kókai ház“, „Szeleburdi“, „Hófehérke“.

— **(Vizvári Gyula Pécssett.)** Komáromi Mariska vendégszereplése után, ki, mint megirtuk, e hó 16-ikán a „Sultán“-ban kezdte meg négy estére terjedő vendégföllépéseit, Vizvári Gyula, a budapesti nemzeti színház jeles művészeinek vendégszereplése következik, ki e hó 21-kén lép föl először szinkörünkben, s öt darabban fog játszani. E darabok a következők: „Pry Pál“ vigjáték; „Szeleburdi“ vigjáték, „Fipsz, a híres nőt szabó“ bohózat; „Keleti utazás“ új vigjáték; „Kókai ház“ vigjáték; „Nagy apó“ népszimű.

— **(Hazafias kávések.)** Bécsben jelenik meg valami „Figaro“ nevű élclap és ennek melléklapja a „Wiener Luft.“ Ez az élclap ujság természetesen nem nyomhatja el Magyarországra iránt érzett rokonszenvét és számról számrá megereszt néhány viczetet a magyar emberről is, mely erőltetett tréfalozások számlomra méltó tájékoztatással és tudatlansággal vannak megírva. De hát ez még nem rontja el a magyar ember jó kedvét, hiszen csak annál inkább kell mosolyognia a bécsi viczgyártó

butaságán, aki a magyart következetesen vörös órral, sujtásos bajusszal, „villogó“ gatyában és „fogasch“-sal a kezében ábrázol. Ami a napokban minden jóra való magyar embert vérig sértett, az a bécsi „Figaro“ egy újabb pimaszsága volt, melyre úgy látszik az ösztönözte a sógort, hogy eddig egyetlen ökölmotogatását, melyet a zsebében irányított felénk, senki kutyába se vette. Megpingáltatta Kossuth Lajost, abból az alkalomból, hogy az egyházpolitikai reformkérésben levelet irt, melyet mi is közöltünk; megrajzoltatta pedig vén koldusnak, aki szemfájás miatt panaszkodik, hanem öles leveleket azért tud firkálni Magyarországra, és az otrombaság annyira fölbőszítette a budapesti kávések nagy részét, hogy vagy 30—40 kávések azonnal visszaküldte a lapot és mozgalmat indítottak, hogy a fővárosban és az országban valamennyi kávéshasonlóképp bánják ele sem emétséggel. Úgy tudjuk, hogy Pécssett is nem egy kávéházba vagy vendéglőbe jár a bécsi „Figaro“; fölteszszük a mi kávéseink és vendéglőseink jó magyar hazafiságáról, hogy egy perczig se tūrik meg tovább e szenyűtséget s azonnal visszautasítják a lappeldányokat.

— **(Egészség és népesedés.)** Május hóban az egészségi állapot a város közönsége körében alig javult az áprilisihoz képest. Difteritis még mindig van, s halálozás is megdöbbentően nagy számmal fordult elő. A városi kórházban 440, az irlgalmasknál 95, a bányatelepi kórházban 21 beteget ápoltak májusban. Élve született 100 gyermek, meghalt 102 egyén, köztük 21 idegen; tehát a pécsi születési szaporulat 19. A szüöttök közt volt 50 fi, 50 leány, tehát épp feles számmal; törvényes 88, törvénytelen 12; 89 róm. katolikus, 4 ágostai, 2 református és 5 izraelita. Ikerpár 1 született. Házasságra 41 pár lépett. A meghaltak közt volt 56 férfi, 46 nő, 91 róm. katolikus, 3 ágostai, 7 izraelita, 1 görög nem egyesült. A legnagyobb életkort egy 93 éves férfi koldus érte el. A halvaszűttök közt volt 2 fiu 2 leány — itt is feles számmal; mind törvényes.

— **(Új megállóhely.)** A budapest-pécsi vasuti vonalon, Sárbogárd mellett Szent-Ágotán megállóhelyet létesítettek, ahol csupán a rendes személyvonatok állnak meg föltételeken.

— **(Hymen.)** Bohula József dr. pécsi tiszteletbeli kerületi orvos hétfőn vezette oltárhoz Schmidt Erzséket. — Weisz Gábor a pécsi izraelita hitközség titkára eljegyezte Sohr Etelkát Baranyafölsőmindszentről. Az esküvő Pécssett június 25-én lesz.

— **(Az adó májusban.)** Dragonescu pénzügyigazgatónak a városi közigazgatási bizottsághoz betérjesztett jelentése szerint Pécssett májusban egyenes adó színén befolyt 47,626 frt 40 kr. (174 frt 54 krral több, mint tavaly májusban); az év elejétől e czimen befolyt 149,028 frt 51 kr. (261 frt 98 krral több, mint tavaly). Hadmentességi díjban befolyt májusban 256 frt 82 kr., az év elejétől 1292 frt.

— **(Szüneti tanács a kir. táblán.)** Cseresnyés Sándor tanácselnök vezetése alatt a szüneti tanács a következőképp alakult: július 2-től 29-ig: Gruber, Babits, Graff, Tolnai Lukács dr., július 30-tól aug. 26-ig: Kissfaludy Babits, Graff, Zsabokrszky, Daempfer dr. E két tanács tagjai fogják azokat a büntető ügyeket is referálni, melyeket sürgős voltuknál fogva a szünet alatt le kell tárgyalni.

— **(Tanfolyam „dadák“ kiképzésére.)** Baranyamegye kir. tanfölyügyelöjétől kaptuk a következő értesítést: A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter f. évi május hó 23-án 19141 sz. a. kelt rendeletével a pécsi jótékony nőegylet kisdodovodájának megadta a jogot nyári menedékházakat vezető dajkák képzésére s az e végett szükséges 6 heti tanfolyam tartására. Ezen tanfolyamra egészséges és ép testalkattal bíró, 18—40 év között levő, magyarul tudó nők bocsáttatnak, kik írni és olvasni tudnak és kifogástalan erkölésű viseletüket községi bizonyítvánnyal igazolják. A tanfolyam célja, hogy a fönt elösorolt föltételekkel bíró nőket képesítse nyári menedékházban szükséges teendők végzésére, a mely teendők az 1891. évi XI. t. cikk 8. §-a értelmében a gyermekek ápolása, rendre, tisztaságra, illedelmes magaviseletre való szoktatás és játékkal való foglalkoztatása, azonkívül a nem magyar anyanyelvű gyermekeknek a

magyar nyelv ismeretébe való bevezetése. Ezen teendőkben a kisdodovó (kisdodovónő) vezetése mellett a pécsi jótékony nőegylet kisdodovodájában töltött hat heti gyakorlat alatt kell jártasságot szerezni s a tanfolyamot sikerrel végzett nők részére bizonyítvány fog kiállítatni, mely őket nyári menedékházakban való alkalmaztatásra feljogosítja. A tanfolyam f. évi július hó 1-én veszi kezdetét. A fölvételre jelentkezés a kir. tanfölyügyelöi hivatalban (belvárosi iskola épület) történik f. évi június hó 25-ig írásban vagy szóval s a föltételek igazolása végett születési, orvosi, iskolai, szolgálati és községi bizonyítvány mutatandó be a jelentkező által.

— **(Rabstatisztika.)** A pécsi ügyészségi fogházban májushóban 141 rab volt fogva, ezek között jogerejűleg elítelt 103; 117 férfi, 24 nő. A rabkoszt 545 frt 40 krba került.

— **(Fegyverösszeírás.)** A városi tanács fölhívja mindazokat, akik adóköteles vadászatra használható adómentes löfegyverek birtokában vannak, hogy ezeket a városi pénztári hivatalban kapható adóbevallási iven, s pedig külön iven az adóköteles és külön iven az adómentes fegyverekre vonatkozólag vallomást készítvén, azt nevek aláírásával s lakásuk pontos megjelölésével ellátva, jun. hó 15-ödiktől 30-adikáig bezárólag a pénztári hivatalnál átszolgáltassák. A kik a vadászati jogot gyakorolni kívánják, azok szintén a városi pénztárnál kapható vallomási ivenet kitöltvén, azokat a vadászati jegy kiszolgáltatása végett a város polgármesterénél nyujtsák be. Ha valaki évközben kívánja a vadászati jog gyakorlását megkezdeni, a bejelentést azonnal, a ki pedig évközben lép adóköteles fegyver birtokába, ezen fegyverét a birtokba vételtől számítandó nyolcz nap alatt tartozik szintén a város pénztári hivatalában bejelenteni. Ugy a fegyver adóra, mint a vadászati adóra nézve az adóév augusztus hó 1-ső napján kezdődik s a következő év július hava 31-iki napján végződik. A ki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, vagy az adómenteseknek nyilvántartott fegyvereket vadászatra használja, az jövedéki kihágást követ el s megbüntetik. A fegyver adó alul kivételnek a magánosoknál lévő emlék vagy családi ereklyeként tartott fegyverek, magánosok oly fegyvergyűjteményei, melyekben már használaton kívül levő, régi szerkezetű fegyverek vannak, továbbá kizárólag célzólövészetre használt fegyverek, melyek azonban szintén okvetlenül bevallandók.

— **(A szénkéneg és az üres szénkénegtartók vitel-díjainak leszállítása.)** A kereskedelemügyi miniszter a zalatnai állami szénkénegyárból, valamint az állami és bizományi szénkénegraktárakból föladott szénkénegszállítmányokra s az említett gyárba, illetőleg raktárakba visszaküldendő üres szénkénegtartókra, a m. kir. államvasutak vonalain a következő viteldíj kedvezményeket engedélyezte: A zalatnai gyárból vagy a szénkénegraktárakból föladandó szénkénegküldemények után, koci és fuvarlevelenként legalább 10,000 kg. feladása vagy ezen sulyért való díjfizetés esetén a C) osztály tételei, a visszazállítandó szénkéneghordók után pedig, bármily mennyiségben való föladásnál az A) osztálynak a 10 százalékkal rövidített tételei fizetendők. A gazdák kisebb mennyiségű szénkénegszükségleteinek könnyebb beszerezhetése végett: a zalatnai gyárból, valamint az állami és bizományi raktárakból szállítandó bármily mennyiségű szénkénegküldemények után a II. osztálynak 50 százalékkal rövidített díjtételei engedélyeztetek. A szénkénegre vonatkozó ezen szállítási kedvezmények igénybe vétele ahhoz a föltételhez van kötve, hogy szénkénegnek a zalatnai állami szénkénegyár vagy az állami és bizományi szénkénegraktárak által kell föladatnia s ezek részéről a szállítmánynak filloxera irtási czélokra való rendeltetése a fuvarleveleken igazolandó.

Ostromállapot a bányatelepen.

Kedden a tényleges sztrájk csakugyan kiűtött. A munkások, akik eleintén még hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy várnak, miután a dunagőzhajós társaság igazgatósága hallani sem akar követeléseikről, minden további tárgyalás megszakításával kedden kimondták, hogy nem várnak tovább a kölcsönös jegyzékváltás közben, nem dolgoznak tovább a jöreménység fejében, hanem sztrájkolnak mindaddig, míg a társulat másképp nem intézkedik.

A mozgalom előzményei, amikből az ember itéletet alkothat magának a bányászok és a társulat magatartása felől, a következők.

A munkások között nem mindenik bányában volt arányos egyenlőség, különösen azokban a bányákban fizették a munkásokat gyengébben, amelyeket a társulat Koch bérletől vett át al-bérletbe. Ezekben a bányákban a munkások, kik a régi szabályok szerint tovább voltak kénytelenek dolgozni, mint a bányatelepiek, zúgolódní kezdtek s azon tanakodtak, hogy a munkaidő leszállítását és a bér emelését fogják kérni. Minden bizonyossággal megállapított dolog, hogy a munkások e mozgolódásáról idegen szociális körök tudomást vettek, s itt termett néhány emberük, akik a mozgalom élére álltak, anélkül azonban, hogy ezt a bányagazgatóság a legfigyelmesebb és kitűnően szervezett privát policzia folytonos ébersége mellett is megtudhatta volna. A munkások mindent a legnagyobb titokban tartottak és tartanak ma is; de hogy valaki vezeti őket, azt a tények igazolják, melyek a törvényekkel teljesen ismerős kéz munkáját árulják el.

Ezeknek a vezetőknek nem került nagy fáradságukba hamarosan az összes bányák munkásait is belevonni a mozgalomba, s így indult meg a békés jegyzékváltás eleintén szóbelileg Wiesner bányagazgatóval, utóbb írásosan magával a dunai gőzhajós társulattal. Az idegen vezetők kitartásra és egyetértésre biztatták a bányásokat, kiknek megígérték, hogy ha törésre kerül a dolog, lesz pénz is, ameddig csak a szükség kívánja. Ez vérszemet keltett a bányászokban s most már nyíltan követelték az összes munkások béreik fölemelését.

Eddig a mélyben dolgozó közönséges bányamunkásnak naponta — minden levonás után, mely a nyugdíj kezelő társáda javára (Bruder-Lade) és holmi büntetésbeli bírságok fejében elesett — 1 frt 20, 1 frt 50 kr. jutott, ami annyi mindenféle jogos levonás után elég csinos keresmény. A tanultabbak s magasabb fokozatban levők ennél is többet kerestek.

A munkásokat azonban bántotta a levonás, amit ők soknak és jogtalanak tartottak. Teljesen indifferens egyének, akik a viszonyokkal teljesen ismerősek, ellenben azt állítják, hogy a levonások egy része hasznos — mint a nyugdíjalapra menő, meg az élelmiszert előlegező „magazin” javára történő levonás — míg a többi jogos. A társaság erkölcsi kötelezettségét is vállal a munkásai megélhetéseért s ezért alapította a „magazin”-t, ahonnan a bányász az élelmi szerét előlegezve kapja ki; ez a magazin kötelező a bányászra s máshonnan nem vásárolhat, csak a fölösleges pénzből, nehogy a munkás — amint kikapja a heti keresményét — a kocsmába menve ott mindent eldözsölhessen s az otthon levő családja az éhséggel küzdjék, — mint ahogy ez azelőtt napirenden volt. Ez a humánus intézmény nem tetszik a költeni szerető könnyelmű bányásznépnek, s az erre történt levonást jogtalanak tartja.

A társaság másrészt a saját érdekeit is védelmezi, ebben az ily nagy számú és különféle ismeretlen elemekből összevegyült népnél a lehető legnagyobb következetességgel és szigorúsággal kell eljárnia. A munkás nem nagyon kiméli a társaság tulajdonát s abban még nagyobb károkat is tenne, ha nem tartaná ettől vissza a pénzlevonás, mely a kár megtérítése végett történik. Ez bázisa a fegyelemnek, mint ahogy a színészetnél is ez tartja fenn a fegyelmet, ahol a legcsekélyebb késelem pénzbüntetést von maga után. A munkások természetesen ezt se tartják jogosultnak.

Ehhez járul egyes tisztviselők túlszigora, melylyel a helyzet még súlyosabbá válik a munkás előtt, aki magát rabszolgává alacsonyítva látja, holott csak a vele született vadság az oka, hogy bányahatóság vele a lehető legszigorúabban kénytelen bánni.

Elvégre is a munkások, kik eddig nem igen tartották nehéznek a helyzetüket, különféle külső körülmények közrejátszása folytán, s idegen izgatók által fölbujtva elégedetlenek lettek a helyzetükkel s nyolczórái munkaidő megállapítását és a levonások után is 2 forint minimumot kívántak.

Ezt a kívánságot a társulat nem teljesíthette. És ennek a visszautasításnak azon kívül, hogy más bányák sem fizetik jobban, sőt még így sem, a munkásaikat, még egy más és a társulatra nagyon is életbevágó oka van.

A dunaigőzhajós társulat nem a legbrillánsabb helyzetben van ez idő szerint. Részint az előző rablógazdálkodás nagyon megeszappantotta a társulat óriási vagyonát, részint a mindinkább határozott kívánságokkal föllépő magyar kormány kétségessé teszi helyzetét Magyarországon. E nyomasztó körülmények mellett, melyek a társulat összes tisztviselőit nem indokolatlan aggodalommal töltik el, még az a körülmény is közrejátszik, hogy a társulat éppenséggel nincs megszorulva szén dolgában. Mohácson a szénrakódó-helyen több mint fél millió méter-mázsa szén fekszik már huzamosabb idő óta. Szerencsétlen gazdálkodás folytán a társulat legjobb szénvásárlói, csekély egy tizedkrajczárnyi differenzia miatt, más forrásból szerzik be szénszükségletüket s a dunaigőzhajós társulat szene ott hever, kitéve még a megromlás veszedelemének is. Az igazgatóság tehát nem igen forszirozza a bányákat a szén miatt s így a munkások követelése a lehető legkedvezőtlenebb időszakban került szőnyegre. A társulat felelete a követelésekre csak elutasító lehetett.

Baj a dologban az, hogy ezeket a körülményeket — valószínűleg a társulat renoméjének megóvása miatt — nem közölték a zúgolódó munkásokkal; de ha közölték volna is, a bányász hitetlen már a társulattal szemben, mely sohasem volt irányában teljesen őszinte. A munkások az ő fölfogásuk szerint úgy gondolják, hogy a társulat zsarolja őket, mert módjában állna többet is adni nekik, de nem teszi, hogy a maga zsebjeit tölje.

Ily körülmények között a munkások kedden kimondták hogy nem dolgoznak mindaddig, míg követeléseiket nem teljesítik. Akik kedden éjjel kerültek volna munkára, azok a bányákban dolgozókat fölhívták az aknákból s az összes munkásokkal tudatták, hogy aki munkába mer állani, az életével lakol.

A legtöbb munkás nem volt hajlandó a sztrájkra; de terrorizálva levén kénytelen a sztrájkolókkal tartani.

Ez a mozgalom a lehető legfrappánsabb hatást tette a bánya tisztviselőire. Még csak a sztrájk kimondása előtt néhány percczel se tudott róla senki, olyannyira titokban tudták tartani szándékukat.

A sztrájk kimondásakor s a munkába állani akarók terrorizálását látva a bányagazgatóság a politikai hatóság segélyét kérte. A pécsbányatelepen, ahol még legnyugodtabbak voltak a kedélyek, Lutz rendőrkapitány a rendőri legénység megerősítéseért a városi kapitányi hivatalhoz telefonozott, Forray főszolgabíró pedig csendőröket rendelt ki. Ezek az aknalejárásokat, a dinamit-tornyot és a drágább gépeket vették őrizet alá, nehogy a zavargó munkások a még lenn dolgozókat háborgassák, s valami kárt tessenek a társulat tulajdonában. A közben megkísérelt békéltetés sem használt semmit, s mivel egyesek mégis lejutottak a tárnákba és onnét a munkásokat fölzavarták, az alispán, ki Aidinger polgármesterrel, Vaszary főkapitány-helyettesével, Forray főszolgabíróval a munkások között járt őket békére intvén, katonai hatalomért folyamodott. Ki is ment még kedden két század gyalogság, utána éjjel még egy század. Ezek láttára a munkás nép csendesebb lett, semmi nyílt erőszakoskodást nem kísérelt meg, de már erre nem is volt szükség, mert a jelszó szép csendben már ki volt adva: kitartás, egyetértés, titoktartás, nyugalom, pénz lesz (ugyan maig sincs), aki pedig áruló lesz, az az életével fizet. Szerdán és csütörtökön még további katonai megerősítés ment ki a bányatelepekre. Pécsbányatelep, Luftkolonia, Szabolcs (a sztrájk jelenlegi főszéke), Vasas, Somogy mind meg van szállva katonasággal.

A munkások nagy csendben voltak, a munka teljesen szünetelt már szerdán és csütörtökön, a tárnák kihaltak, a hatóság pedig elővigyázatból az összes vendéglőket bezáratta, nehogy a nép szeszitalhoz jusson. Kihaltak még a munkástelepek is, mert onnan a férfiak mind áthúzódtak Szabolcsközségbe, ahol a bányászattal foglalkozó parasztok és más benlakók fogadták be őket, mint vendégeket, nehogy a hatóság, mint munka nélkül valókat, eltoloncolhassa. Szabolcsan egy-egy házban 30—40 munkás is volt beszállásolva, s onnan hazulról az asszonyok vittek ki nekik ebédet és vacsorát. Az asszonyok maguk ellenőrizték a legvittezből a férjeket, nehogy egyik is otthon maradjon. Megtörtént, hogy egy munkás véletlenül

tovább késlekedett kivonulni Szabolcsra; ezt nyolcz-tíz asszony is körülvette, kiverte a lakásából s fenyegetőzések közt kísérte le a szabolesi völgybe a többi társaihoz.

Ezenközben a társulati igazgató többszörsően kísérelte meg a békítést. Azt az ajánlatot is tette, hogy — mivel a társulat maga nem akar elbocsátani senkit se a munkából, nehogy azok teljesen kenyér nélkül maradjanak — lépjen ki a munkások közül mintegy 200 önszántából, s ezek keressenek más, jobb munkát, hogy ezáltal az ittmaradottak helyzete javítható legyen. A munkások azonban semmi áron sem voltak hajlandók a kimondott követelésből egy jottányit engedni, s kebelükből küldöttséget menesztettek Lukács kereskedelemügyi miniszterhez mozgalmuk támogatása végett és Bécsbe a társulat vezérigazgatóságához kérelmük teljesítése végett.

Az igazgatóság erre fölhívta a munkásokat, hogy álljanak munkába, mert különben a politikai hatóság közbelépését veszi igénybe s aki munkába nem lép, azt eltoloncoltatja. A munkások e kijelentés után összedugták a fejüket s nagy csendben, titkon tanácskoztak. E roppant óvatosság és csend szinte ijesztő volt. Mert az elképzelhetetlen volt, hogy ily nem csekély jelentőségű ígérethez, mint az eltoloncoltatás, mely az egész sztrájk kompaktságát megbontani képes, csak nyugodt válvonás legyen a megjegyzésük. Csütörtökön este tényleg félelmetes volt a helyzet a bányatelepeken. A katonaság, rendőrség, csendőrség fokozott éberséggel tartotta szemmel a nép minden mozgulását; sűrű őrzékek czirkáltak Szabolcs környékén, hogy minden gyanus körülményről jó előre értesíthessék a főcsapatokat. A gépházakat a még működő lég- és víz-szivattyukat, a dinamit tornyot, a munkások élelmiszer-raktárát erős fedezet őrizte.

A sejtés azonban nem vált be. Az éjjel nyugodtan folyt le.

Pénteken magyar és német nyelvű hatalmas falihirdetéseket ragasztatott ki úgy a városi mint a megyei hatóság, melyekkel — miután a bányagazgatóság jóakaratu fölhívása az óhajtott sikert nem eredményezte, a miniszterelnök nevében kiküldött Kaufmann Emil m. kir. bányakapitány megkeresése folytán a személy vagyonsbiztonság, s egyáltalán a közrend érdekében köz tudomásra hozza, hogy a bányatörvény és az ezen törvény által szentesített szolgálati szabályzat értelmében mindazon munkásokat, akik június hó 10-edikén, azaz — ma szombaton — délután 2 óráig munkára nem jelentkeznek, elbocsátottnak tekintik, s mint ilyenek június 12-én, azaz hétfőn a társulati lakásokról kivonulni kötelesek; kik pedig a tovább is sztrájkolók közül nem pécsi vagy baranyamegyei illetőségűek, és azt hogy rendes lakás nélkül mielőlt tartják fenn magukat, kimutatni nem tudják, azokat mint munkanélkülieket illetőségi helyükre fogják utasítani.

Még pénteken reggel Somogy és Vasas községekből nagy csapatokban húzódtak a munkások Szabolcsra, ahol a templom fölötti térségen gyülekeztek értekezletre. Hogy itt mit végeztek, arról alig tudhatni valamit, mert — mint már több ízben megjegyeztük — a nép rendkívül titoktartó.

Maas bányagy. és Kaufmann Emil kiküldött bányakapitány pénteken reggel kimentek a munkások közé, kik nagy ovációkkal fogadták őket, s az értelmesebbek szívesen meghallgatták az igazgató beszédjét, aki kijelentette, hogy a társulat beleegyezik abba, hogy ki-ki tetszése szerint többet is dolgozhasik, mint amennyit eddig a munka-felosztás miatt nekik dolgozni engedtek s hogy így többet is kereshessenek. Már-már meg is egyeztek a vezetők a bányagazgató által tett ajánlat elfogadásában, mikor a tömeg észrevéve a vezetők ebbeli hajlandóságát, hangos kiabálással utasított vissza minden alkudozást, s ezzel az egész néplöveg ismét széteszlott anélkül, hogy valamely megállapodásra juthattak volna.

A hatóság fölszólítása még tegnap eredménytelen volt. Az emberek tanakodtak. A Budapestre és Bécsbe küldöttektől vártak értesítést, s attól tették függővé további állásfoglalásukat.

A mai és holnapi naptól függ minden. Ha a munkások beleegyeznek a társulattól nagy nehezen kikerült ajánlatokba, melyek közt azon-

ban az alapdíj emeléséről szó sincsen, vagy ha sikerül a többség eszéhez hozzáférni, vagy tőlük az izgatókat különválasztani, úgy a sztrájk békés megoldással végződhetik. Ellenben, ha a munkások csakugyan kitartanak, úgy két eset állhat be. Az egyik eset az lehet, hogy a munkába nem állukat, kik most Szabolcsen vannak, érelyesen, s a tkrvénykiállítás minden kísérletének meghiusításával kitasítják illetőségi helyükre, s ekkor el lehetünk készülve a legnagyobb ellentálasra is, mely esetleg vérontással is járhat. A másik eset, hogy a hatóság a legtöbb munkást nem lesz képes kitoloncolni, mert azok mindenféle ürügygel kijázzák a törvényt, s ekkor a sztrájk magva mégis csak itt marad s az ostromállapot tovább is tart, mivel a sztrájkolók nagy része épp megyebeli, akiket ki se lehet toloncolni, s akik új mánkások behozatalakor több mint valószínű, tettelegességekre is képesek lesznek.

Művészet, irodalom.

A szinkörből. Három vidám estéje volt az arénának e héten: „A sabbinnók elrablása“, a „Fanchon asszony leánya“ és a „Figaró házassága“ előadásakor. Az első kedden ment, állandó kacagása közt az eső miatt kis számú közönségnek. A Sárdi, Kőművesné, Kalmár Piroska, Pethes, Szendrői Ella, Tóth Antal, László és Polgárné alkotta pompás ensemble-ből kacagni való módon emelkedett ki Dezsérinek Rettégi Fridolinja, aki e mesteri alakításával folyton hangosan kitörő derűségben tartotta a közönséget. (Szinhlátogató körökből a következő interpelláció felét kaptuk: „A keddi előadáson, mikor „A sabbinnók elrablása“ került színre, sajnálattal nélkülöztük a Sárdi bácsi remek vörösbarna öltözetét s e helyett valami ütött-kopott sötét ruhával kellett megelégednünk. Megdöbbenéssel láttuk, hogy az oly gyakran szerepelt ruha, melyhez szemünk már teljesen hozzá szokott, bizonyára valamely kulissza-intrigua folytán leszorult a színpadról. Gyanunk Bányai tanár ur ellen irányul s ezért nyílt kérdést intézünk Bányai tanár urhoz, hogy vajjon azt a szép szabásu, elegáns vörösbarna sacot, mellényt és nadrágot, melyet már annyi marquis, gróf, báró, bankár stb. társadalmi kitűnőség föl tudott öltetni s melyet maga Sárdi bácsi is oly kiváló előszeretettel visel színpadon kívül, mely tehát „nem szédelgés, hanem valódi uraságotól levetett férfiruha“, miért derogált éppen viselni Bányai tanár urnak? Legközelebb elvárjuk valamelyik marquis tól, hogy azt a pompás vörösbarna öltözetet rehabilitálja.“) — Szerdán „Fanchon asszony leánya“, természetesen a csunya idő miatt, ismét kevés közönség előtt került harmadszor színre. Kocsis Etel iránt való tekintetből emlékezünk meg e harmadszor ismételt előadásról, hogy elmondjuk róla, hogy olyan közvetlenséggel, annyi bájos naivsággal, oly bensőséggel még a premiéren sem ütöztette föl Javotte-ot, mint ez este, de még egyetlen alakot se játszott meg ilyen inspirációval, mint ezt. — A harmadik derült estét a „Figaró házassága“ hozta meg csütörtökön. Beaumarchais-nak ez a mesteri dialogokkal fűszerezett vigjátéka — bár nem a legtekélyesebb összetanulással — kitűnő derült hangulatban tartotta a közönséget, mely itt-ott szépen megtöltötte a padosorokat és a páholyokat. A cselszövő, gyors eszű Figaronak Follinusban jeles személyesítője akadt, kiről ez este szinte eltűnt ismert szögletes feszessége, melyet úgy látszik, hogy ezuttal meg Pethes (Almaviva) vállalt magára, aki valami sajtáságos kipeckelt fölsőtesttartással igyekezett eleganciát önteni a csélesap gróf külső megjelenésébe. Remekelt ez este Kalmár Piroska, aki még a Follinusznál is jobb Figaronak is méltó partnerje lehetett volna. Kitörő derűséget keltett a kerti jelenet alatt, mikor a grófné ruhájába öltözve a grófnét személyesítő Szendrői Ella hangját utánozta. Jó volt maga Szendrői Ella is, kit találékony rutinja híven támogat minden alakításánál. Dezséri maszkja és játéka egyaránt mulattató volt, Léva i Sárka is jól festett az apród szerepében.

* „Legújabb magyar szőlősgazda“
Dezső Miklós ily című munkája most jelent meg, mely már a könyvpiacon 6 ik kiadott munkája szerzőnek. Kezünkön levő munka 8 1/2

nagy iv, 37 ábrával. Szerző ezen munkájában csak a leggyakorlatibb részekre terjedt ki. Nem rendszert irt, hanem kellő arányban állítja szem elé a legújabb tételeket, mindenütt saját közvetlen tapasztalatával kísérve. Tíz évig működött nálunk, s így mint szakember a dunántúli szőlő-kulturát bő alkalma volt kiismerni, mit el nem mulasztott, sőt több helyen hivatkozik reá. Annyi ujitása van szerzőnek e munkájában, s annyi eredeti, tehát a mi viszonyainkból merített, hogy a magyar szőlősgazda nevet méltán viseli. — Nagy érdeme, hogy a mi ös zöld szőlőoltásunknak hazánkban egyedüli terjesztője, mondjuk előharczosa, ő nevezte — méltán — baranyainak, sőt ezt kutató elméjével kikereste és be is bizonyítja e munkájában. Nagy nyereség, hogy kibontotta a sok össze vissza ajánlott amerikai fajtaból azokat, melyek tényleg beváltak, hogy a sok mindenféle fajkergetéstől a kiscgazdát megmentse. Ajánljuk szőlősgazdáinknak annál is inkább, mert itt Pécs környékén a gyakorlatban láthatók azok, a miket szerző lerajzolt, leirt, tehát tények azok. Ára 2 frt 20 kr. szerzőnek N. Enyedre (Erdély) előlegesen beküldve, a miért díjmentesen kapja e munkát. A könyv kiállítása Taizs József nyomdáját dicséri.

* **Önügyvéd.** Ifju Nagel Ottó könyvkereskedésében, (Budapest, Múzeum-körút, a Nemzeti színház bérházában) megjelent Knorr Alajos „Önügyvéd“-jének 3. füzeté, melyben a szerző folytatja a különleges bíróságoknak ismertetését, ezek között az osztrák-magyar bank választott bíróságának szervezetét, a konzuláris bíróságok és a cs. és kir. főudvarnagyi hivatal hatáskörét. Ezután áttér a másodbíróságokra, ismerteti azok hatáskörét polgári perek és perenkivüli, továbbá kereskedelmi, váltó, csőd, bányá, valamint fenytő ügyekben, fegyelmi és telekkönyvi ügyekben; a kir. törvényszék mint másodbíróságok hatáskörét, felsorolja a kir. ítélőtáblákat és azok területét; előadja a legfőbb bírói hatóságok hatáskörét, nevezetesen a kir. Curia és a kir. pénzügyi közigazgatási bíróság ügykörét; azután ismerteti a kir. ügyészségeknek, nevezetesen a főügyészségnek és kir. ügyészségeknek ügykörét, a bírák és bírói hivatalnokok felelősségének szabályait, és ezzel befejezést nyer a munka első része. A második rész czime „Okiratok“ melyben legelőbb szól a jogokról és jogviszonyokról; személyiség, jogképesség és cselekvés képességéről; a családok, jogok fölosztásáról, dolgokról; birtok, tulajdon, zálogjog és szolgalmakról; a dologi terhekről, örökösödésről; nevezetesen a törvényes örökösödésről és törvényes osztályrésze-ről; követelések, kötelezettségekről és kárról; a jogok és kötelezettségek biztosításáról, megváltoztatásáról és megszüntetéséről; ismerteti a szerzői jogot: különösen a szerzői jogot írói művekre, a szerző kizárólagos jogát, a szerzői jogtartamát, a szerzői jog bitorlásának következményeit és azok büntetését; továbbá szól a szerzői jogról zeneművekre, színművekre nézve, zeneművek és zenés színművek nyilvános előadásáról, a képzőművészet alkotásairól, földterképek, a természettudományi, mértani, építészeti és más műszaki rajzok és ábrákról végre a fényképekről. Ezután értekezik az okiratokról általában, felsorolja a magán okiratok kellekeit, szól a magánokiratok nyelvééről alakjáról, ez okiratok aláírásairól és keltéről. E tartalmas füzet ára 30 kr.

* **Magyarország városai.** Minden nemzeti politika arra törekszik, hogy az ország kulturájának, iparának, kereskedelmének ne csak egy központja legyen, hanem a fővárosi mellett az ország nagyobb városai teremtsenek centrumot, a melyben élet pezsegjen, a mely irányt szabjon egész környékének. Magyarország városai, dicséretes buzgalommal versenyeznek, hogy társadalmi vagy politikai uton egy arányban fejlődjenek a fővárossal, hogy a megyék fővárosai a szó legigazabb értelmében fővárosok legyenek, a melyek magukba gyűjtik az erőt, a képességet, a talentumot, a megye erkölcsi és anyagi tőkéjét. Különösen fontos ez a jelenség most, a mikor a magyar nemzet a honfoglalás ezredik évfordulóját, a milléniumot készül megünnepelni. A városok mutatják majd az ország igazi képét, fejlődésük lesz a mi energiánk fényes bizonyítéka. De vajjon ki ellenőrizheti a városok polgárainak lázas, de

zajtalan munkáját, hogyan ismerheti meg Budapest, az ország szive a keletkező apró fővárosok képét, mi ismerteti meg a városokat egymással, hogy jótékony eleven áramlat lüktessen mindenütt, a hol munkás kezek dolgoznak a jövő demokratikus Magyarország megteremtésén? A Pesti Napló vállalkozott arra a nehéz, de szép föladatra, hogy az ország városait a magyar közönségnek bemutassa. Időközönként egy-egy magyar város kimerítő monografiáját közli, nem annyira a város történetét írva le, mint inkább jelenlegi képét, eleven, szemléltető formában, hogy a monografia egyszersmind kellemes olvasmány is legyen. Bemutatja a városok kulturális intézményeit, egyesületeit, hatóságait, iparát, kereskedelmét, irodalmát, embereit és társadalmát, egyszóval értékét és szerepét az ország életében. De kiterjednek a Pesti Napló monografiái azokra a kívánalmakra is, amelyeket egy-egy város polgársága érez s fölhívja a városok érdekeinek megvédésére, jogos követelményeinek kielégítésére, pártfogásukra és támogatásukra a kormány figyelmét. A közönség nagy szimpátiával kíséri a Pesti Napló vállalatát s figyelmével, érdeklődésével munkájában elő is segíti. Talán még soha egy magyar újságot se támogattott a közönség olyan föltűnő módon, mint a Pesti Naplót, amióta formát cserélve, tartalmával és szellemével a magyar sajtót dominálja. Ezt az érdeklődést és támogatást megérdemelni lesz ezután is föczélja a Pesti Napló-nak. Fölvívjuk olvasóinkat lapunk mai számában közzétett hirdetésére.

Csarnok.

Sétáim a szabad természetben.

IRTA: FUCHS ÁDÁM.

(Folytatás.)

Ott a nagy világvárosban házakat, fényes palotákat és nagy néptengert látunk; de itt vannak kedves otthonok, minden lépten-nyomon megkedvelt utak, őszinte rokonok, szerető barátok, kedves szomszédok, bizalmas családi körök és a szeretett ismerősök ezrei. Maradjatok, maradjatok csak a nagy világvárosaitokban és hagyjatok engem a szeretett provinciális városomban. Itt keresek magamnak szerény tusculanumot. Nemcsak Ciceronak, hanem közönséges halandónak is lehet tusculanuma. Innét teszek kirándulásokat a hegyekbe és a látottak közlésével beállok a „Pécsi Figyelő“ munkatársai közé.

A hegyeken, a völgyekben, a mezőkön, réteken és erdőkben mindig velem lesz a dicső, örökszép természet, kinek arcát oly gyönyörrel és élvezettel nézem; mert tudom, hogy hű barátom, ki soha sem hazudik, soha sem csal vagy irigykedik, mint az én Dobse László jellemű, cseh „jóakaróm.“ A hányszor fölkeresem, — nem e „jóakarómat,“ mert ezt nem szeretem fölkeresni, — hanem a szabad természetet, mindig oda rendeli vig zenészeit: a czinkét, a csizt, a pinyókét, a cifra tengeliczt és a rigófajt, hogy engem vig énekökkel fölvidámitanak és elűzzék lelkem kigyóit. Noha nehéz hivatásom harminczhárom évi teljesítése következtében idegessé lettem és az élet viszontagságai és a csalódások hosszú láncolata kedélyállapotomat nagyon lehangozta, mely állapotban a vig zene zajánál bizony kellemesebb a csend s nyugalom; de az erdő, mező s berek boldog zenészeinek tavaszt hirdető dallamait hallgatni mindenkor nagy élvezet.

Jöjjön csak, jöjjön velem kedves olvasóm! Hallgassa meg a pinyókének csattinázását, hallgassa meg a kellemes, egymásba átmenő hangrezgésnek ezreit, a nagy utazásról most ismét visszatérteknek hangos örömdölvözleteiket. Az „öröms a dal hevéből reszketnek tollaik.“ (Vörösmarthy.) S aztán mondja nekem valaki, hogy emez öröm, kedv és ujjongatás közepette nem tud vig és jókedvü lenni. Annak, ha csak egy óráig volnék Isten, kitépném meleg emberi szívét, a drága isteni adományt, helyette adnék hideget és visszahelyezném ama korszakba, a midőn ő még uszonyokkal és farkkal úszott a tengerben.

Nem-e valóságos dicsének ez? Annyi sok zene és még ingyen, mind ingyen! Nem csalja-e meg önönmagát az, aki kikeletkor élvezni nem

jár ki a szabadba? Most a barna pintyeknek egyike száll a földre. Hogy szökdel, mily vigan tekintget mindenfelé. Bizonyosan bogarat vagy legyet keres reggelire. Nézzük csak, hogy kicsipett, milyen csinos és mily megelégedetten s jókedvűen szökdel. Hogy feszít, mily öntudatosan tágitja pompás vörösbarna mellét, mintha mondani akarná: „Ez én vagyok!” Igen jól fest rajta a zöldes színű köpeny az alsó hátán és a fehér és sárga öv minden szárnyán. Aztán mennyire disziti őt hosszú fekete farka, meg a szurokfekete szemei. Aki azokba bele néz, annak szembe tűnik a hűség. Bennük fekszik a bizalomnak egy kis világa. Mindig szívesen és megelégedetten nézünk azokba, a hányszor reánk tekint a kedves vig dalos.

Oh, bárcsak az emberi szem is mindig oly hű volna!

A zenészek közé vegyül „a bokrok furlója,” méla bús zöngelmeivel, a kakuk, egyhangu dalával, aztán a veréb is,

„... a nagy faló
Röptében igen szólaló:
Csíp, csep!
Csíp, csep!
Nem kell egyéb, mint hulladék,
Csak sok legyen, tüstént elég.”

(Vörösmarthy Mihály.)

A zömöktestűnek csőre ugyan kúpalaku, mint a kanári madaré, pacsirtáé s más éneklő madaraké; de azért ő kegyelme ezek között olybá tűnik, mint a bajor gombóc a pilulák között.

Utam a Tettye felé vezetett. Itt megérkezvén, nagy csoport idegennel találkoztam; nem azokkal, kik a hatvanas évek elején a magyaroktól visszavonulva itt bálóztak, mulattak, magyarellenes indulatukkal tüntetve. Rokonszenves idegeneimnek elődei 1557-ben vándoroltak Tibet és északnyugati Chinából Konstantinápolyba és onnét 1576—1580-ban jöttek hozzánk. Nagytermetű, hatalmas, szép alakok ezek, csupa élet, csupa egészség; de még sem hosszú életűek. Már e körülmény is fölismerteti velünk a délkeleti származásukat, a hol minden sokkal nagyobbra és sokkal pompásabban fejlődik, de rövidebb az életkoruk, mint minálunk. Emez idegenek a Sapindaceae családnak sarjai, azaz ennek egyik faja, melyet tudományos névvel Aesculusnak, magyarul pedig vadgesztenyének vagy gesztenye-bokrétáfnak nevezünk.

Már útközben láttam az Aesculusok egyik óriását; ez az egyik malom udvarából csak úgy félvállról nézett az utcán járó kelőkre. E széles águ fa már életűt, ereje mindinkább fogy, levelei már július hóban rozsdás foltokat kapnak és száraz ágai évről évre szaporodnak, mindig több munkát adván a fűrészeknek. Meddig tart még és majdan egészen kivágják ez óriást. De a Tettye-forrás közelében állók még jó erőben vannak. Az öt-hét ujjas leveleiket egészen kiterjesztik erős kezikkél, az ujjak mindegyike ékalku, megfordított tojásdad és széles. Ez oly sűrű koronát képez, hogy úgyszólván sötétben járunk a hosszú kettős faszor alatt. Bizonyára ezért, aztán meg pompás lombozata és gyors növése miatt ültetjük ez idegen fát parkjainkba és az útszélekre. A Tettyén álló csoport, valamint a sétatérén és a nemzeti kaszinó kertjében diszló Aesculusok sötét árnyéka alatt nem egy boldog frigy vette kezdetét, itt nem egy szerelmes párnak szívét halálra gyötörte a szerelem s mégis olyan édes volt ez a gyötrelme sötét árnyékban! Be jó, hogy már e fa ter-

mészetében rejlik a titoktartás, máskülönben a látottakból sokat kicseveghetne.

S milyen pompásan ragyog tavaszkor e hatalmas bokrétafa. Olyan, mint a karácsonfa — nyáron, száz meg száz fehéren fénylő virágyertyával. Ne menjenek el előtte minden tekintet s gondolat nélkül. Órák hosszúig állhatok én valamely fa előtt a nélkül, hogy bele-fáradnék. Oh, álljanak meg néhány pillanatig. Nézzék csak, a kis méhecskék órákat, sőt napokat töltenek virágjain s nyalják színmézét.

Őszkor tele van gyümölcsessel, zöldes tuskés tokokkal, melyek a barna, köldökös magot zárják magukban. A magnak fehér keményítőlisztje éppen oly értékes, mint a burgonyáé, buzáé és mint más keményítőanyagú növényé. Nem tudom, miért nem készítenek belőle keményítőt? Volna elég anyag annak gyártására. A vadgesztenye keserű, mint az igazság, melyet nekünk a komoly, jóindulatu férfiú szemünkbe mond.

Az aesculus rügyeit pikkelyes burok veszi körül és a tél öldöklő hatása elől légmentesen zárja el. E burok nyáron át képződik és tart a levélfakadás időszakáig, azután leválik, lehull, földadata be lévén töltve. A mór megtette kötelességét, a mór mehet; így van ez a növényvilágban is. Ezen védő burok részei erősen egymáshoz simuló kis pikkelyek, melyek bizonyos fokig egymást kölcsönösen fedik. Az egész valami mázfélével van bevonva, melyről az eső leperreg, a nélkül, hogy nyomokat hagyja. A rügyek védelmezésénél a természet kifogyhatatlannak mutatkozik; a bokrétafnál a tapadás hiánya által történik az.

A levele már keletkezésében oly egyenértékű része a növénynek, mint a szára. Az nem nőtt ki a szárból, hanem az meg van már mint önálló sejttest a csira sejtszövetében. Azonban a levelek életföldadatuk teljesítésében a szárral oly szoros kapcsolatosságban állnak, hogy azokat a török és szár nélkül avagy megfordítva ezeket azok nélkül képzelni sem lehetne. A levél és szár fogalma kiegészítik egymást és a növény fogalmának megértésére okvetetlenül szükségesek. De sok ismertető jel által különböznek egymástól. E különbségek a levelek keletkezésében és növéseben mutatkoznak. A levelek mint oldaltüremlések keletkeznek a folyton növekedő tör vége alatt. Ha a hajtás vége életerős és növekvő, úgy az új levelek mindig a növekedő hajtás legközelebb képződnek; nem így, ha a tör vége a növésben gyöngébb, avagy ha az egyáltalában már nem nő tovább. Ily esetben a gyöngített hajtás végétől távolabb és a régebbi levelek között is sarjadzanak új levelek. A levelek jellemző tulajdonsága az, hogy ezek rendszeren gyorsabban nőnek, mint a hozzájuk legközelebb levő, előbb létezett csúshajtás. Ha a levelek egymás után keletkeznek, úgy beburkolják a növésben hátramaradt, rövid hajtást és boltozatot képeznek fölötte, mivel növéstük a hátlapon sokkal gyorsabb, mint a meilső lapon.

Az aesculust bokrétafnak is nevezzük azért, mivel nagy, többnyire 2-3 színű virágai főnnálló, bugás bokrétafa. A virág termékenyítő szervei egyenlőtlenül fejlődtek. A csésze, vagyis a külső virágburok kehelyidomu vagy harangalku. Pártája eredetileg 5, de legtöbbször csak 4, egyenlőtlen nagy, köldökös szíromlemez-ből alakult. A porodák száma 6-8.

A 300 évi ápolás következtében a vadgesztenyének nálunk több faja támadt. Van most

már aesculus pumila, digitata, laciniata, heterophylla stb.

Ha a nyár a rendesnél hosszabb és melegebb, ha a nap a megaranyozott erdőt, a lelohadt cserjét és a megbarnult, lankadt pusztát utolszor melegen csókolja és a magános vándorlótól, az utolsótól mindazok között, kik a nyarat és ősz a mezőben s erdőben élvezték, a hosszú téli időre búcsút vesz, akkor újra, másodszer kezd virágozni az örökös tavasszal bíró tartományokból ide származott, hatalmas fa. Hadd virágozzék a rokonszenves idegen! Bárcsak az emberi élet — ősz idejében — is újra, másodszer kivirágoznék!

(Folytatása köv.)

Közgazdaság.

A pécsi sertéshizlalda heti-jelentése 1893. június hó 8-ik napján. Sertés állomány 5066 darab sertés. Ólásra alkalmas 361 darab sertés. Árak: öreg kövér — — — fillér, fiatal nehéz első minőségű 92—96 fillér, szedett 86—90 fillér kilogrammonként. Páronkinti 45 kg. élet leszámítással. Süldők ára 64—78 fillér kilogrammonként élősúlyban. Az üzlet irányzata változatlan. Takarmány árak: kukorica 11 korona 40 fillér m.-m., árpa 12 korona — fillér m.-m., kukorica-dara 12 korona 70 fillér, árpa dara 13 korona 30 fillér. Darálás-díj 1 korona 20 fillér m.-m.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. K. Bizony jó tárczacikkek a ritkaságok közé tartoznak. De ennek nem a szerkesztőségek az okai, hanem a közönség, melynek sorai közt nem akadnak jó tárczairók. Az is nagy baj, hogy akitől 2-3 tárczacikket, sok javítás sőt átdolgozás után fölvevünk, az már nagyra van tárczairói tehetségével s a főváros felé kacint, ahol ugyan nem fogadnak el tőle semmit, de ő szerte dicsekszik azzal, hogy csak fővárosi lapnak ír, mert — ott fizetnek. Vagy ha ezt nem teszi is az illető, hát megköti magát és csak úgy akar írni, ha megfizetjük. Mi pedig azt nem tehetjük.

Íparos. Természetesen rosszul van az írva: „ípar és kereskedésre.” Így kell írni: „íparra és kereskedésre.”

Laptulajdonos:
NAGY FERENCZ.

Felolvasó szerkesztő:
HAKSCH LAJOS.

NYILT-TÉR.*)

Ház eladó.

Barcs-telepen egy új, jó anyagból készült **cserépfedelű ház** eladó.

A házban **jó péküzlet** is van.

Venni szándékozók Barcstelepen, Almás-utca, az új pékséghez címzett **Szücs-féle** házban, a tulajdonosnál nyerhetnek bővebb tudósítást.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Hirdetések:

Seb. Kneipp

Nélkülözhetetlen minden háztartásban a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé,

mely babkávé izü. Ez azon el nem ért előnyt nyújtja, hogy a pótlékmentes vagy szurrogátokkal kevert babkávé káros élvezetéről leszoktat és belőle sokkal izletesebb és mellette egészségesebb és táplálóbb kávé készíthető. — Főülmulthatatlan mint pótlék a babkávéhoz. — Főképp ajánlható nők, gyermekek- és betegeknek. — Utánzatoktól óvakodni kell. — Fél kiló 2 kr. — Mindenütt kapható.

Valódi csak fehér csomagokban, Kneipp plébános úr arczképével, mint védjeggyel.

Előfizetési felhívás!

A

PESTI NAPLÓ

naponként kétszer megjelenő politikai napilapra.

A PESTI NAPLÓ Magyarországon a legolcsóbb, legtartalmasabb és legszebben kiállított napilap, megjelenik minden reggel legalább 16-24 oldal és délután 4-8 oldalnyi terjedelemben, fölívágva és lapjai egymásba ragasztva.

A Pesti Napló főszerkesztője és kiadótnajdonosa:

ifj. Ábrányi Kornél

A Pesti Napló szerkesztősége maga köré gyűjtötte az ország legjelesebb újságíróit.

A Pesti Napló bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frissek, eredetiek s a legmegbízhatóbb forrásokból erednek. Ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitűnő szakírók szerkesztik. Bel- és külföldi tőzsde rovatát mindig legpontosabbak és legmegbízhatóbbak.

A Pesti Napló nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindenkor a legkiválóbb írók neveivel találkozhat az olvasó.

Regényei és tárczái élénkek és érdekes olvasmányt nyújtanak.

A Pesti Napló minden vasárnap a gyermekszobának című rovatában Móra bácsi kedvelt meséit közli a gyermekek részére.

A Pesti Napló legközelebb egy rendkívül érdekes regény közlését kezdi meg. A Pesti Napló minden hónapban 2 városnak a monografiáját közli, mely örökös irodalmi becses bir és az előfizetők, a kik ezeket összegyűjtik, azok Magyarország városainak hű történetét bírják.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

A Pesti Napló reggeli kiadásának, mely az előző napon beérkezett összes híreket magában foglalja, tehát a teljes Pesti Napló-nak előfizetési ára Budapesten és a vidéken korán és pontosan házhoz juttatva,

az esti lap küldése nélkül:

Egész évre	14 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.	Esti és reggeli lap együtt egyszerre küldve a vidékre:	Egész évre	18 frt — kr.	Negyedévre	4 frt 50 kr.
Fél évre	7 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 20 kr.		Fél évre	9 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.

Naponként kétszer, reggeli és esti kiadás külön-külön házhoz vagy postán küldve:

Budapesten:

Egész évre	18 frt — kr.	Negyed évre	4 frt 50 kr.	Egész évre	20 frt — kr.	Negyed évre	5 frt — kr.
Fél évre	9 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.	Fél évre	10 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 70 kr.

Vidéken:

Egész évre	18 frt — kr.	Negyed évre	4 frt 50 kr.	Egész évre	20 frt — kr.	Negyed évre	5 frt — kr.
Fél évre	9 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.	Fél évre	10 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 70 kr.

A Pesti Napló esti lapjára külön is elfogad előfizetéseket úgy, hogy ha valaki más újságot járát és a megszokott újságtól megválni nem akar, az előfizethet a Pesti Napló esti lapjára, negyedévenkiut 2 frt 30 krral

A Pesti Napló kiadóhivatala.

Budapest, Ferenciek-tere, Bazarépület

Ujjonnan megnyilt fényképészeti műterem!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Széchenyi-téren Dr. Loewy-féle palotában egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő berendezéssel bíró

fényképészeti műtermet

nyitottam, melyben a fényképészet terén minden legúj. találmányt, még itt elő nem állított dolgokat is készítek, a rendes photographiától elkezdve minden nagyságban, ugymint: mignon, visit, cabinet, kis makárt, nagy makárt, boudoir, muschel, eddig ismert rendes nagyságokat, a legjutányosabban és legfinomabb kivitelben élethűen készítek, a miért is a nagyközönség meggyőződésére mitaképpel készítek, továbbá a rendes ismert nagyságokon kívül meg minden nagyságot készítek egész életnagyságig, szintűgy csoport-, táj- és interiőr-felvételeket, különleges berendezés gyermek felvételekre, továbbá másolatokat régi képekről életnagyságig, szintűgy platinképeket.

Különlegességek! A fényképészet terén legújabb találmányokat úgy mint készítek fényképeket zsebkendőbe bele etetve, melyek soha ki nem moshatók, továbbá selyemre minden színűre, vászonra (linografia), mely éppen olyan tartós mint egy olajfestmény, továbbá különös szépségű opál-képeket, készítek fényképeket directe ráetette fára és esontra; továbbá felhívom még a nagyközönség figyelmét chromo, aquarell és olaj-festményeimre, melyeket természet után is, vagy régi képekről is a legművésziessébben és hűen készítek.

A midőn erről értesíteni van szerencsém a nagyközönséget, egyidejűleg vagyok bátor azon kérést intézni, hogy becses látogatásaival műtermemet szerencsételtetni méltóztassanak. — Műtermemet minden reclamtól óva, csakis előállított fényképeim által kiérdemelt pártfogásért esedezem.

PAPP L. fényképész és festész

Széchenyi-ter, dr. Loewy-féle palota.

Vidéki fiókok felállítása czéljából

főügynököket és képviselőket keres egy kitűnően bevezetett nagy biztosító társaság fixum és jutalék fizetése mellett. Csak oly cégek és jobballásu magánemberek ajánlatai vétetnek figyelembe, kik az illető városban nagy ismerettséggel bírnak és egy nagyobb üzlet teremtésére és vezetésére képességgel bírnak.

Ajánlatok referenciák feladása mellett intézendők „Biztosító társaság 1000” czim alatt a lap kiadóhivatalához.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Egy könnyű nátur

fedeles hintó

jutányos áron eladó Kovátsits Antal szijgyártónál Pécsen, Irgalmasok bazárjában.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A Horgony-Pain-Expeller

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölés, csúz, köszvény, hátfájdalmak és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitűnő hatása által

a legjobb

házszer hírnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros és 1 frt. 20 kros tvegekben és így a legolcsóbb

házszer.

Az Első Alföldi Cognaccyárrészvénytársaság

Kecskeméten

ajánlja

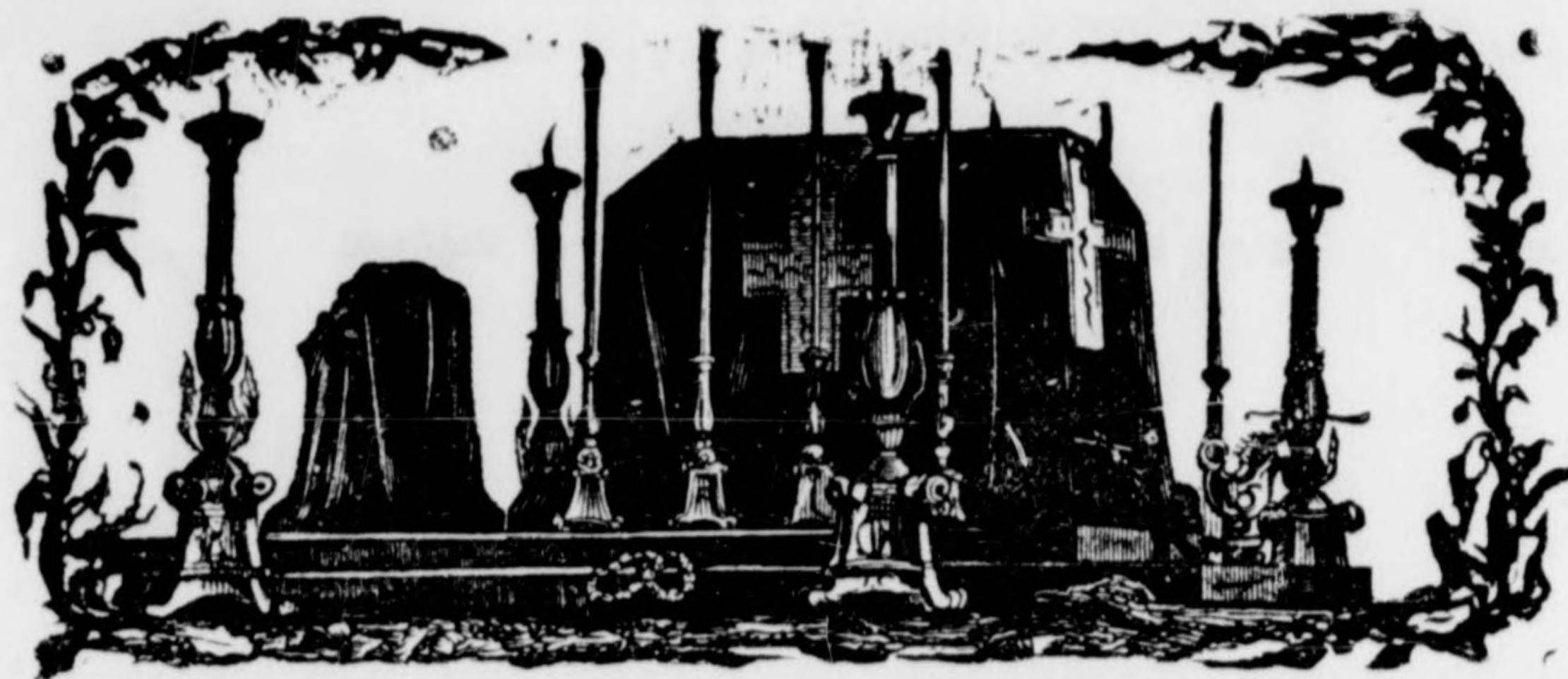
Baraczk-Cognac

különlegességét,

mely vetekedik iz és jóságga bármely francia gyártmánynyal.

Kapható: Clemente Antal urnál Pécsen

Vezérügynökség: Kepes Kálmán urnál.

„CONCORDIA“

első pécsi temetkezési vállalat

Kis-tér II-ik szám.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint a legváltozatosabb ravatalozások felállítására — s temetések rendezésére — úgy a halottak szállítására létesített üzletünket, újabb átalakítások folytán, minden halottas kocsinknak a fővárosi pompa szerinti átalakítása által, azon helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönségnek e tekintetben minden kívánalmait teljesíthetjük. Nyitott kocsin a halottak szállítása hatóságilag betiltatott, a n. é. közönség pedig nem kívánja az oly kocsik alkalmazását, melyben a koporsó látása elzárva van, ezért nem kimélve a költségeket, a fertőtlenítés végett **valamennyi halottas kocsinkat üveges kocsikká alakítottuk át, mely által bármely osztályu temetkezéseket — úgy helyben mint a vidéken — minden temetkezési vállalatnál pompásabban,**

sokkal díszesebben és olcsóbban

vagyunk képesek előállítani. Továbbá elvállalunk hulla szállításokat a bel- és külföld bármely irányában.

Temetkezések rendezésének fölvételére **Engelmann Károly** urat hatalmaztuk fel, kinek fő törekvése oda irányul a legnagyobb pontossággal a n. é. közönség igényeit mindenkor kielégíteni, miért is vagyunk oly bátrak a n. t. közönséget felkérni előforduló esetben bizalmukkal a **Concordia vállalatunkhoz** fordulni.

Maradunk kiváló tisztelettel

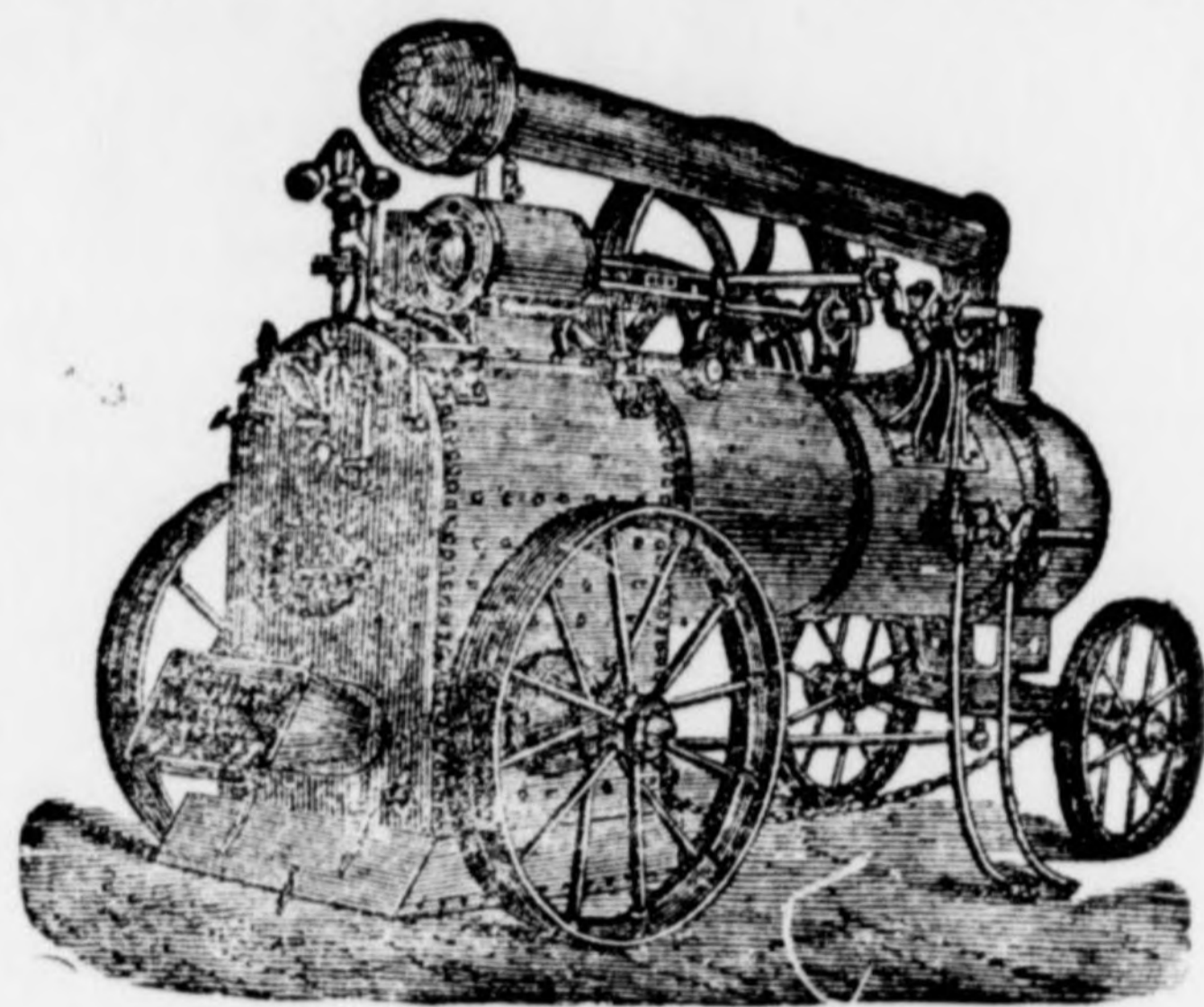
„CONCORDIA“ első pécsi temetkezési vállalat tulajdonosai:

Krisztián József és társai, Schubárszky János, Fischer Simon.

KOTZÓ PÁL

GÉPÉSZMÉRNÖK

Budapest, Üllői-út 18. sz. alatt.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű

SZÖGES CSEPLŐKÉSZLETEKET

továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű

sines gőzcseplőkészleteket,

hosszu szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazóval és választóhengerral,

Fa- és szénfűtésű és eredeti szalmafüto

GŐZMOZGONYOKAT

Továbbá **R. GARRETT & SONS** felülmulhatatlan 40% tüzelőanyag megtakarító.

Compound gőzmozgonyokat

legjobbnek elismert brandtfordi önműködő amerikai kéveköto aratógépeket. Eredeti amerikai szé nagyűjtőt 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált rúddal. Sorvető- és szóravető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket.

Jutányos árak! — Kedvező feltételek!

Egészen ujonnan berendezve!
a leggazdagabb
szénsavas vasas források!
(József- és Mihály-forrás.)

A női bántalmak, vérszegénység, sápkór, hólyaghurut és veszfőveny, aranyeres bántalmak, gyomor- és bélhurut idegbajok ellen kiváló orvosi tekintélyek által ajánlva.

Szénsavas va-as meleg(pezsgő)-tükör-fürdők, egy külön e célra emelt új épületben, a legkényelmesebben berendezve nők és férfiak számára. Láp(mór)-fürdők. Calorisator-fürdők. Mindennemű kád-fürdők. Uszoda a természetes források fölé emelve, (17°—18° C. fokra melegítve.) Kellemes égalj. Jó olesó lakások. Kitiűnő kiszolgálát és jó étkezés. Naponta többször zene, Este villamos világítás a parkban.

Allandó fürdőorvos: Dr. Sántha György.

A buziási József- és Mihály-források

vize nemesak mint kitiűnő gyógyiz ismeretes, de óriási szénsavtartalmánál fogva a legkellemesebb hűsítő italul is szolgál. — Mindennemű fölvilágosítással, nemkülönben projektusokkal szolgál a fürdőigazgatóság Buziás n (Temesmegye.)

Fürdő-idény tartama május — szeptember.

Villamos világítás!

Buziás

gyógyfürdő

vasuti állomás LUGOS, vagy TEMESVÁR.

Zónajegy Budapest—Orsova.

Magyar királyi államvasutak.

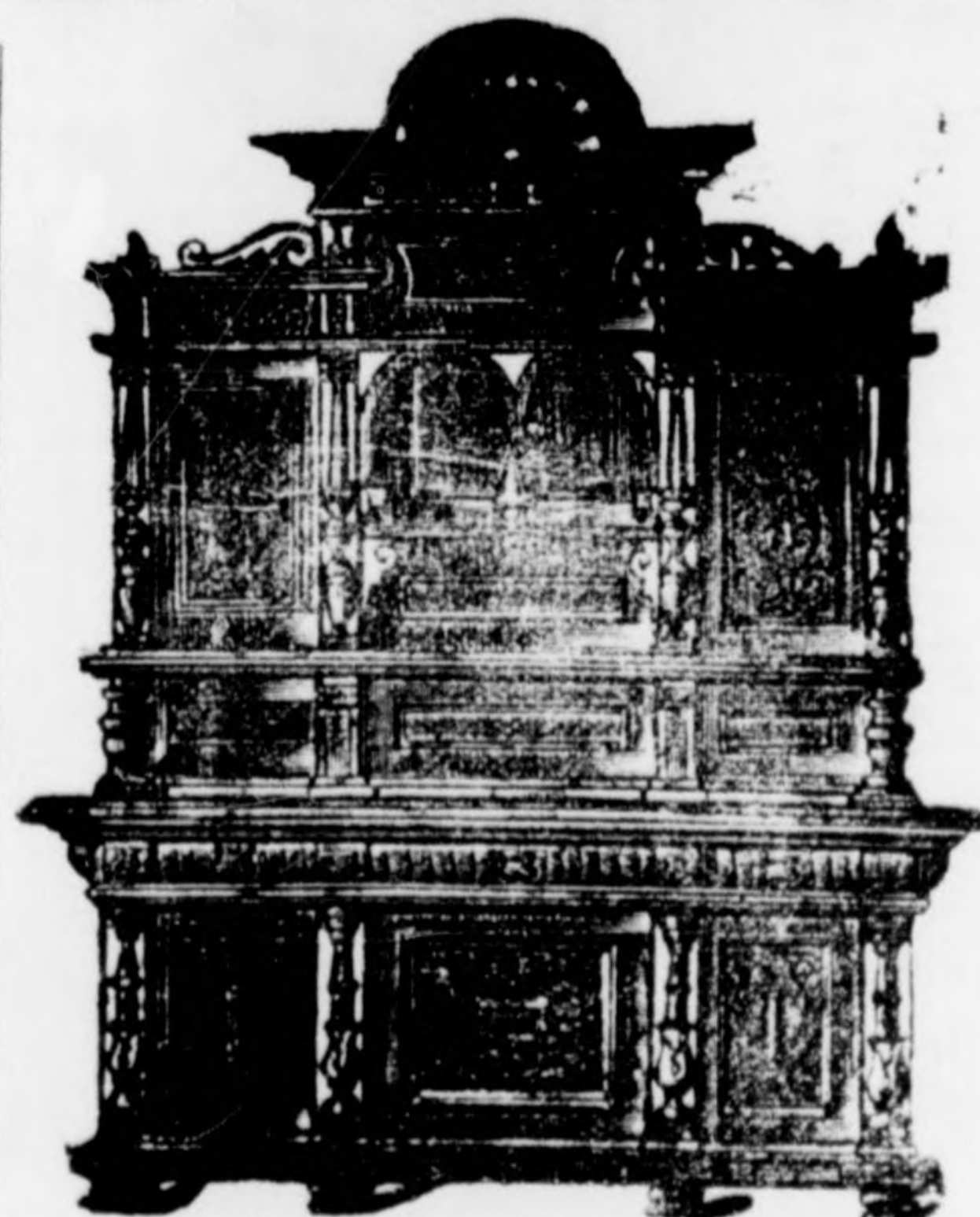
Minden vonathoz elegáns társaskocsik személynként 1 frt, magánfogatok személynként 1 frt 1.50 a fürdőigazgatóság által kirendelve.

Hidegvizgyógyintézet

és
Kneip-kura Buziáson.

Tekintettel a fürdő-közönség azon részére, mely a hidegvizkurát, főleg a Kneip-kurát kívánja használni, Buziás-fürdőn is ez idén egy külön e célra épült és szakszerűen berendezett vizgyógyintézet létesült, hol a vizgyógymód és Kneipp-kura műveletein kívül massage, villanyozás, villamos fürdők is alkalmaztatnak. Külön gyógy-étrend. Jól képzett fürdőszolgák és fürdőszolganők.

A vizgyógyintézetnek e téren már régóta előnyösen ismert szakorvosa és vezetője: **Dr. FAJTH PÉTER.**

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye
(tetemesen nagyobbitva)

PÉCSETT

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvo-, disz- és ebédkö-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönnytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.